

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Philippi Servii E Societate Iesv Amicus Fidelis Vsque Ad
Mortem: Sive Modvs Ivvandi Moribvndos, Ægris, Sanisqve
Perinde Vtilis**

Servius, Philippe

Leodii, 1648

Capvt Secvndvm. Quomodo inducendus æger ad Ecclesia Sacramenta ritè
obeunda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60032)

38 AMICI FIDELIS
cordis tui; ibique me absconde & pro-
tege; donec animam meam dignam
effeceris, quæ post hanc vitam incurrat
in amplexus tuos, osculumque æternæ
pacis accipiat. Amen.

CAPVT SECVNDVM.

*Quomodo inducendus aeger ad Ec-
clesiæ Sacramenta ritè
obeunda.*

§. PRIMVS.

*Amicus fidelis inducere conabitur
aegrum ad tempestiuam
confessionem.*

AMicus fidelis, ægrotantem suavi-
ter & fortiter inducet ad pecca-
torum suorum confessionem salutariter
obeundam: ne, quod sæpè accidit,
quando maximè necessaria est, minùs
accuratè fiat. Quando enim decumbit
corpus dolore iam euictum, mens ip-
sa atque ratio ob dolorum commu-
nionem participationemque ita hebetat

cit atque obtunditur, vt ægrè scele-
rum suorum numerum inire, gravita-
temque expendere queat; (nedum pœ-
nitundinis lacrymas de ijs elicere) adeò
vt magis extorta tunc per vim con-
fessio quàm spōtanea censeatur. Dam-
nanda proinde illorum negligentia, ne
dicam dementia, qui, licet probè sciāt
habere se animum vulneribus multis
saucium, tardissimè tamen, & non nisi
mortis iam iam impendentis metu, de
medela cogitant. Videat igitur Ami-
cus fidelis, quomodo tanto malo ob-
uiam eat.

1. Dicat morbos, vt plurimùm,
Domini Dei nuntios esse, per quos
miseri peccatores admonentur vt ad
misericordiæ diuinæ tribunal festinēt,
ne Iustitiæ rigorem, vel in hoc, vel in
futuro sæculo cogantur experiri. Si-
miles sumus Israëlitis, quos, rerum
luxus & abundantia longiùs à Dei sui
cultu & veneratione remouebat; mor-
bi verò & calamitates in viam rectam
reducebant, vnde illud: *Multiplicate* *Psalm.*
sunt infirmitates eorum, postea acceleraue- *15.*
sunt.

C 4

2. Di-

40 AMICI FIDELIS

2. Dicat, Dominum Deum qui insinuat delicias suas esse cum filiis hominum, ambire eius amicitiam & familiaritatem; sed, pro dolor! arceri muro alicuius iniquitatis quam videt in anima eius; ait enim Isaias: *Iniquitates vestra diuiserunt inter vos & Deum vestrum.* Tollenda ista diuisio per accuratam peccatorum confessionem.

Cap.
59.

Peccatorum expiatio non modò ad animi, sed ad corporis etiam incolumitatem plurimùm confert: sublata enim causâ tollitur effectus. Id videre est in ægro illo quem languor continuus duo de quadraginta annos apud probaticam piscinam attinebat: perfanato enim dicitur: *Iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.*

Ioan. 5

Verbum istud, *iam*, indicat antea peccasse, quàm in languorem incideret. Obseruat id, & obseruationis suæ meminit Innocentius III. in diplomate illo quo cauet seuerissimè, ne medici priùs corporibus quàm Sacerdotes animis curandis operam nauent.

Nam cur

Qua

*Quae ledunt oculos festinas demere, si quod
Est animum, differs curandi tempus in
auum?*

*Non demoreris in errore impiorum, ait Ec-
clesiasticus cap. 17. ante mortem confite-
re. Confiteberis viuens, viuus & sanus con-
fiteberis, & laudabis Deum, & gloriaberis
in miserationibus illius, quas nempe vbe-
res experieris: sequitur enim: Quam
magna misericordia Domini, & propitiatio
illius conuertentibus ad se!*

*Hæc, aut his affinia afferri poterunt,
vt æger ad spontaneam peccatorum
confessionem adducatur.*

*Vbi hoc ab eo, Amicus fidelis ob-
tinuerit; totus erit vt in illo, doloris
sensem excitet, posita ante oculos Dei
offensæ maiestate ac bonitate; offen-
dentis verò malitia ac vilitate.*

*Bene etiam æstimetur Diuinæ Iu-
stitiæ zelus, qui neque cum Angelis
peccantibus, neque cum Protoplastis
dissimulauerit: sed illos è cælo; hos
verò, è terrestri paradiso, vel ob no-
xam vnicam deturbauit. Tanto enim
odio lethale peccatum prosequitur, vt
iactum impunitumque sinat nemi-
nem,*

42 AMICI FIDELIS

nem, qui se eo contaminauerit. Adde
plura quæ occurrent ad exaggeran-
dam siue peccatoris ingratitude,
siue peccati grauitatem.

Videndum tamen quatenus: ne pro
contritione, desperationem excitet;
vtramuis in partem grauitate peccari
potest, vel nimis blanditijs fallendo
ærotum; vel intempestiua austeritate
perterrendo.

Inter vtrūque tene: medio tutissimus ibis.

Ad dolorem excitandum de peccatis,
Sanctorū qui in eo excelluerūt exem-
pla plurimūm conducere certum est:
quare è sacris paginis adduci poterunt
Dauidis, Petri, Magdalene lacrymæ.

Vitæ item Sanctorum, eiusmodi
exemplorum affatim suggerent. Pla-
cet vnius Augustini meminisse. In ea
ægritudine (ait Possidonius vitæ scri-
ptor) quæ ei postrema extitit, describi
sibi iussit Psalmos Dauidicos, qui ad
pœnitentiam pertinent, ipsosque qua-
terniones iacens in lecto, contra parie-
tem positos, diebus suę infirmitatis in-
tuebatur & legebat, & iugiter ac vber-
tim flebat. Obseruanda hîc, ait Car-
dinalis

dinalis Bellarminus, duo illa verba, iugiter ac vbertim flebat. Non enim vna die vel hora contritioni vacauit, sed per dies plurimos, sæpissimè ac copiosissimè peccata sua, licet à regeneratione sua, pauca & leuia, defleuit & expiauit. Audite iam, quàm admirabili epiphonemate vltimam sanctissimæ vitæ periodum obsignauerit: Nemo, quamuis sanctus, & perfectus, hinc decedere debet, nisi sit ante de peccatis suis confessus, & Domitici Corporis viatico instructus.

Augustino assentitur Gregorius, lib. 13. Moral. Electorum mentes, inquit, quò ampliùs æterno Iudici appropinquare se sentiunt, eò ad discutiendos seipsos terribiliùs excitantur ac properant, quia propinquum sibi iudicium iugiter suspicantur.

De B. Paula scribit Hieronymus ad Eustochium, leuia peccata ita planxisse, vt illam grauissimorum ream esse crederes. Quid ergo peccatores de magnis sceleribus agere debent, quando perfecti leuia quoque delicta, quasi grauissima lugent? inquit Sanctus Isidorus.

*Disponendus æger ab Amico fidelis
ad sacrum Viaticum dignè
suscipiendum.*

Postquam æger, depositâ apud Sa-
cerdotem peccatorum sarcinâ, nō
nihil animum exhilarauerit, monebit
eum fidelis Amicus, vt Dominum
Deum in animæ suæ hospitium, pœ-
nitentiæ scopis iam emundatum inui-
tet. Vocatoribus multis haud opus
est, stat enim ad animæ ostium & pul-
sat, intraturus vbi aperueris; immò ve-
rò, quia cordis ei latebras per confes-
sionem aperuisti, audi quid dicat: *In-*
trabo, inquit, ad illum & cœnabo cum illo,
& ipse mecum. Felix cena, vbi datur
cum tali conuiuia, imò de tali conuiuia
conuiuari! illud est nimirum quod
admirans Ecclesia, *O sacrum conuiuium,*
inquit, in quo Christus sumitur! recolitur
memoria Passionis eius, mens impletur gra-
tiâ, & futura gloria nobis pignus datur.
Cardinalis Bellarminus ait hanc
Antiphonam ægro proponendam, vt
se dignè ad Venerabilis Eucharistiæ
sumptio-

*Lib. 2.
de arte
benè
morie-
di, c. 7.*

sumptionem comparet. Puncta in eâ
quatuor sunt, quasi totidem sacratissi-
mi cõuiuij fercula, meditationis igne
præcoquenda, & vt ea faciliùs æger
digerat, Amico fideli prælibanda.

Ad illa verba: *O sacrum conuiuium, &c.*

Consideret sacram Eucharistiam, dari
viatoribus per modum cibi, ne defi-
ciant in via ad patriam cælestem; nec
enim breuis aut facilis est è terris ad
cælum via: *Surge*, dicebat Angelus
Helix, *comede, grandis enim adhuc restat*
via; & quidem per desertum multis
magnisq̃ue periculis obnoxium. Et
tibi, amice mi, grandis adhuc restat
via, hostibus multis & latronibus in-
festissima, ideoq̃ue Seruator tuus, vt
ne animum desponderes, parauit in
conspectu tuo mensam aduersus eos
qui tribulant te, ad hanc mensam vbi
dignè accubueris, audacter dices cum
Daide: *Si ambulauero in medio umbra*
mortis, non timebo mala quoniam tu me-
cum es Domine. Erit tibi panis iste, quod
gladius Gedeonis aduersus Madiani-
tas; vel quod gladius Davidis aduer-
sus Goliad; erit denique veluti pano-
plia

1. Pun-
ctum.

3. Reg.

19.

Pf. 22.

Iud. 7.

1. Reg.

21.

Epist. 39. plia quædam qua benè armatus, intrepidè feliciterque cum tartareis hostibus dimicabis. Quamobrem S. Cyprrianus : Quos excitamus, inquit, & hortamur ad prælium, non inermes & nudos relinquamus, sed protectione sanguinis & corporis Christi muniamus. Et cum ad hoc fiat Eucharistia ut possit accipientibus esse tutela, quos tutos contra aduersarios volumus, munimento dominicæ saturitatis munimus. Quare putas, S. Nicolaus Tolentinus, tam enixè venerabilem Eucharistiam expetebat? ut tanto, inquit, viatico munitus, non deficiam in via ad cœlestem patriam profecturus : & si ob demerita mea improbus Belial, hostis meus, mihi occurrerit, possim fidenter dicere : Dominus mihi adiutor & ego despiciam inimicos meos.

2. *Recolitur memoria Passionis eius.* Ait enim Paulus : *Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat.* Ideò autem voluit Dominus Passionis suæ iugem apud nos esse memoriam, quod in ea diuitias nostras, facultates

cultates nostras, spes denique nostras omnes sitas, secundum Bernardum & Bonaventuram, habere debeamus.

Beatus Hugo à Sancto Victore, tria *Surius*
in votis habuisse dicitur: 1. Vt cibus *10.*
eius vltimus esset Venerabilis Eucha- *Sept.*
ristia. 2. Vt vltima eius cogitatio, si-
ue meditatio esset de Passione Domi-
ni nostri Iesu Christi. 3. Vt vltimum
eius verbum esset dulcissimum IESV
nomen.

Quidni & tu, eiusmodi vota concipias, oresque vt ijs bonus I E S V S annuat?

3. *Mens impletur gratiâ.* Quod cibus corporeus est corpori, hoc panis iste qui de cœlo descendit, est animæ. Ille, membra omnia corporis; hic, animæ potentias omnes reficit, nutrit, nouo replet vigore & corroborat. Memoria repletur gratiâ dulcissimæ recordationis beneficiorum Dei, ac præcipuè Dominicæ Passionis: Intelligenza repletur gratiâ fidei, quæ, & errores omnes abigit, rerum verò diuinarum notionem ingerit. Voluntas denique hoc ipso alimento, impletur gratiâ

gratiâ feruentissimæ charitatis ; quæ
 cum sit regina virtutum ; in idem do-
 micilium ceteræ attrahuntur non in-
 uitæ ; quarum possessione non potest
 hominis mens non ditissima , beatissi-
 maque apparere.

Aiunt Reginam Ægypti Cleopa-
 tram, Nobiles non paucos qui bonis
 omnibus fortunisque euersi erant, in
 Antonij (cuius partes secuti fuerant)
 gratiam, mensæ suæ conuiuas adhi-
 buisse ; vtque liberalitatis specimen
 singulare ederet, tantis eos opibus fa-
 cultatibusque auxisse, vt mutata re-
 pentè conditione, de miseris fœlices,
 de pauperibus diuites apparerent. Da-
 ita esse : quid ad illam fœlicitatem di-
 uitiasque, quibus impletur mens quæ
 Christi corpore ac sanguine saginatur?

Impium sit terrena cælestibus, æ-
 terna caducis comparare.

4. Denique, *futura gloria nobis pignus
 datur.* Quod promissum est, sine nota
 negari non potest; maximè quando ad
 adstruendam promissionis fidem pi-
 gnus aliquod relatum est : Christus
 Dominus, in Eucharistia, futuræ glo-
 riæ,

riæ, quam promisit, pignus corpus suum dereliquit: quidni ergo, ad eam aspiremus? quisquis nobili hoc viatico instructus, viam vniuersæ carnis ingreditur, ijs meritò accensendus est, de quibus Paulus: *spe salui facti sunt.* Habent enim ad manum, non ramam illum aureum gratum Proserpinæ munus, sed Virginis filium, in quo sibi Pater æternus benè complacuit. Excludi felicitate æterna non potest, quisquis æterno Patri nobile hoc pignus representauerit, quod, ad spei nostræ securitatem, Filius eius nobis oppigneravit: illi, autem, pignus istud secum deferunt, qui morientes Christo Domino, charitatis nexu intimè adunantur: de quibus à Sancto Ioanne dicitur: *Beati qui in Domino moriuntur: id est, qui morientes Christo Domino, veluti membra capiti suo, charitatis glutino copulantur.* Dic ergo, sed corde magis quàm ore. *Veni Domine & noli tardare. Descende Domine, priusquam moriatur anima mea.* Ah! bone I E S V, grandis adhuc mihi restat via, quinam possim illam
 D feliciter

Rom. 8

Io. 4.

feliciter decurrere sine te, qui es via,
veritas & vita?

Mat. 8 Domine non sum dignus, vt intres sub
tectum meum, peccatorum sordibus cō-

Iob. 14 dum de immundo conceptum semine, nonni-
tu qui solus es?

Mat. 8 Domine si vis, potes me mundare. Tan-
Luc. 7. tūm dic verbo, & sanabitur anima mea.

§. TERTIVS.

*Quid agendum præsente Vene-
rabili Eucharistia?*

VBi allata fuerit Venerabilis Eu-
charistia, si infirmitas valetudi-
nis vllō modo permiserit, assurgat il-
licò, & in genua prouolutus, illam,
quàm poterit humillimè adorabit.

Quod si morbi grauitas nullo mo-
do patiatur vt æger surgat è lectulo,
assurgat saltem si possit, inclinatisque
cervicibus Deum suum præsentem ve-
neretur.

Sæpè visus est Dominus Deus, mor-
rituris vires addere, vt in illo supremo
temporis articulo, suum in illum a-
morem

morem religionemq; palam facerent. Id apertè testatus est S. Guilielmus Archiepiscopus Bituricensis, qui, licet animam agere videretur, simul atque Deum Creatorem suum ad se adire cognouit, nō sine circumstantium admiratione, perinde quasi febris ac morbus iam omnis remisisset, de strato profiliens, concito gradu Seruatori suo processit obuiam, illumq; flexis reuerenter humi genibus, totusq; lacrimis diffluens, quantā potuit animi corporisq; demissione veneratus est; instantemq; illi agonem suum commendauit.

Non absimilis D. Hieronymi, in Deum suum ad se adeuntem pietas & religio. Incredibile memoratu, quantis & ipse lacrymis suspirijsq; ad Dei sui præsentis copiam anhelaret. De grabatulo suo & ipse festinus in terram desiliit, ibique sine molli culcitra, sine stragulis collocatus, cilicio suo dumtaxat operiri voluit; tum procumbens ingenua, diras illas pectoris tunctiones crebrò repetens, iuglachrymarum imbre madidus, cœleste

Euseb. viaticum accepit, Christumque sibi peregrinationis suæ comitem adiunxit, dicens: *Cur nunc tantum te humilias, ut patiaris ad hominem descendere Publicanum & peccatorem; & non solum cum illo manducare vis, sed teipsum manducari ab illo iubes.* Videbant nempe, Sancti illi, quas nos non videmus, abditas in Venerabili hoc Sacramento, opportunitates.

Afferri poterunt etiã exempla Sanctorum, qui auidè muniri hoc viatico expetierunt.

Agmen ducat Regina Sanctorum omnium, quæ hinc ad cælum emigrare noluit, nisi cælesti hoc viatico probè instructa; cuius votis filius eius, Sacerdos & hostia, subscribendum existimavit.

Neque Sancta Maria Magdalena, admonita ut Cælum peteret, itinerisque duces Angelos sequeretur, iter illud ante ingredi noluit, quàm Dominum Angelorum comitem haberet: quare S. Maximinum Massiliensium Episcopum accersendum curavit, ut ab eo sacra synaxi impertiretur.

Aiunt

Aiunt Apostolorum Principes Petrum & Paulum, sacrum hoc viaticum ad Diuum Ioannem Chryso-
stum attulisse.

Quid dicam de nobili illo Medio-
lanensium Præsede Ambrosio ? qui
cùm diuinissimum hunc panem desi-
deraret auidissimè, neque desiderium
præ morbi magnitudine aperire pos-
set, ecce tibi Honoratus Vercellensis
Episcopus, nocte concubia diuinitûs
admonetur, vt eius æstuantissimo de-
siderio, allatâ Venerabili Eucharistiâ,
faceret satis.

Non absimilem gratiam à D. Bar-
bara, quam sibi tutelarem delegerat,
obtinuit B. Stanislaus à Kostka Socie-
tatis IESV.

Taceo de alijs, quibus omnibus per-
censendis, Annales bene multi, vix
sufficiant.

D 3

§. QVAR.

§. QUARTVS.

*Acceptâ Venerabili Eucharistiâ,
quid agendum?*

Consideratâ nobilis huius cibi dignitate, æger cum Ecclesia admirandus exclamet: *O res mirabilis, manducat Dominum pauper seruus & humilis!* Et cum Miphiboseth. *Quis ego sum seruus tuus, quoniam respexisti super canem mortuum similem mei.* Neque tamen ibi consistat, aut in sola consideratione Diuinæ Majestatis ac humanæ vilitatis acquiescat, sed ad orationem & adorationem se conuertat. *Manducauerunt & adorauerunt omnes pingues terræ,* inquit Psalmographus. Per pingues terræ, intelliguntur qui pane hoc cælesti, qui pinguis est, Regibusque præbet delicias, saginantur.

2. Reg.
9.

Pf. 21.

ORATIONES.

Luc.
24.

Ios. 10

Mane nobiscum Domine, quoniam advesperascit, & inclinata est iam dies. Sic est, mi IESV, breuiati sunt dies mei, & solum mihi superest sepulcrum, nec ullus est Iosue qui properantem hunc solem sistat, & diem extendat.

Dies

Dies præcessit & nox appropinqua-
uit, nox illa mortis tremenda: quare,
ô fide custos hominum, non discedas
à me: sed contra mortem peccatorum
pessimam, dextera tua protegat me.

*A resistentibus dextera tua custodi me vt
pupillam oculi tui, sub vmbra alarum prote-
ge me.* Ps. 16.

Bone IESV, per sacratissimam mor-
tem tuam, da mihi bonam mortem.
Da saporem intimum æternitatis, vt
lætus, transitoria deseram.

Quando talem hospitem hospitio
acceperis, ei, latebras omnes animæq;
recessus omnes fidenter aperi, sicuti
patri, filia; sponso, sponsa. Dic Patri,
qui diues est, maximè autem in mise-
rationibus, vt pauperis filia miserea-
tur secundum magnam misericordiã
suam. Si fidei lumine indiges, dic ei:
*Illumina oculos meos, ne vnquam obdor-
miam in morte, ne quando dicat inimicus
meus, praualui aduersus eum.* Ps. 12.

*Amicus fidelis excitare conabitur in
aegro desiderium Extremæ
Vnctionis.*

QVando æger, Medicorum iudicio, de vitâ periclitabitur, monebit eum fidelis Amicus, vt ad supremam cum morte Diaboloque luctam ineundam comparet sese; ideoque, vt Athletam Christi decet, tempestiuè oleo sacro inungatur. Et primò, euellendus ei is scrupus, quo subinde angûtur ægrorum animi, nimirum, perceptâ semel Extrema Vnctione, superesse nullam ad sanitatem viam; & propterea differendam vsquedum naturæ vires penitus prostratæ sint. Præstigiæ sunt illæ meræ, anilesque fabulæ. Tantum abest vt Sacramentum hoc corporis sanitati officiat, vt etiam illam instauret, & quidem ex vi suæ institutionis, siue, vt loquuntur Theologi, ex opere operato; si tamen ita supremus medicus animæ saluti iudicauerit expedire. Vnde Concilium Cabilonense, sub Carolo Magno celebratum,

bratum, loquens de sacra hac Vnctio-
ne: Non parui pendenda est eiusmodi
medicina, inquit, quia animæ corpo-
risque medetur languoribus.

Concilium verò Florentinū: Eius
effectus, inquit, est mentis sanitas, &
quantum expedit, etiam corporis.

Cardinalis Bellarmini opinio est,
ideò rariores ægrotos optatissimum
hunc sanitatis fructū decerpere, quod
seriùs ad hanc arborem accedant.

Narret ægroto Amicus fidelis, quod
in Gemma Prædicantium tract. 2. scri-
ptum est. Anonymus, magnæ vir exi-
stimationis extremè æger, iamque à
Medicis propè depositus, interroga-
tus, vellétne sacro oleo inungi: Noli-
te, inquit, nolite, talia loqui: nam om-
nes qui inunguntur, statim moriun-
tur: hæc vbi dixit, viuere desijt, stul-
tissimæ vaticinationis fidem, mendax
alioqui vates, in se expertus. Cùm ve-
rò ferali linteo insueretur, derepentè
sibi redditus, elatâ voce, reclusisque o-
culis: quia, inquit, ab Extremæ Vn-
ctio-
tionis Sacramento ita abhorruï, an-
nos centum purgatorijs in ignibus di-
stinebor,

stinebor, reddendus haud dubiè sanitati, nisi salutarem olei sacri medicinam respuissem: sacra enim Vnctio non est, vt ego malè opinabar, mortis acceleratio, sed dilatio. Sic locutus iterùm viuere desijt.

Narrat Ioannes Nider, Rupertum quemdam qui circa annum millesimū quadringentesimum Imperij habenas moderabatur, stultissimæ huius opinionis aspergine non leuiter tinctum fuisse; at nec ipse impunè: tam multis siquidem, tam grauibus, tam molestis, ex eo tempore torqueri scrupis cæptus est, vt propius nihil fuerit, quàm vt, non modò de corporis, sed & de animæ salute deturbaretur: verùm in tempore adfuit Dei fauor, & Amici fidelis industria, à quo tandem inductus est, vt & hanc sibi spiritualemente medicinam pateretur adhiberi. Vt autem Sacramenti huius sacras cærimonias oculis vsurpauit, audiuitque orationulas pietatis ac religionis plenissimas, quæ pro decumbentis salute recitantur, enim verò se ipse incusans, ô me bardum, inquit, & imprudentem, qui
 oratio;

orationes tam pias & tam salutares
audire hactenus neglexerim : ignoscat
Deus insipientiæ meæ. Et verò igno-
uit, vitæque annos insuper non paucos
indulsit, quibus imperium suum su-
perstes sospesq; feliciter administravit.

Ecce quantum in tempestiva Sacra-
menti huius susceptione præsidij quã-
tum in neglectu periculi!

B. Elzearius Ariani Comes, miri-
ficè capiebatur cærimonijs orationi-
busque adhiberi solitis in huius Sacra-
menti administratione, maximè cum
audiret melleas illas voces, in quibus
Sacramenti forma tota consistit. *Per
istam sanctam Vnctionem, & suam pijs-
simam misericordiam, indulgeat tibi Dominus
quidquid per visum, gustum, tactum, &c.
deliquisti.* Neque verò steriles exsuccæ-
que sunt voces istæ, quod enim sonant,
operantur; nisi fors aliunde, id est à
suscipiente, obex opponatur.

Videremus hoc, si Mariæ Ognia-
censis oculos haberemus : hoc enim,
prærogatiua quadam, ei concesserat
sponsus suus, ut quoties cærimonijs
huius Sacramenti præsens adesset, quid
sibi

60 AMICI FIDELIS

sibi vellent illæ, quidvè in suscipientis anima designarent, clarissimè intueretur. Videbat autem sæpissimè Iesum Christum è solio cælesti in moribundi conclaue, innumera Angelorum Sanctorumque stipatum multitudine, descendentem; an vt spectator esset otiosus? minimè gentium. Laboranti animos interdum addebat, interdum corpori vires sufficiebat, & dum oleo ungebatur, oleo alio spiritualis lætitiæ animam perfundebat: subinde autem, Diuinitatis suæ radios tam micantes vibrabat, vt ijs quasi fulguriti infernæ stygis Tenebriones, in suum illud immane chaos, citiùs quàm olim in porcos abderent sese, aut in mare Acheronticum præcipitarent; quibus periculis perfunctus æger, bono IESU grates agebat, & salutis suæ securior, in optatissimum misericordiæ eius sinum, spiritum exhalabat.

Quod in alijs mirata in se re ipsa experta est. Tandem enim aliquando à B. Virgine admonetur vt sese ad huius sacræ Vnctionis susceptionem compararet. Matrem secutus Christus Dominus,

minus,

minus, & ecce salutiferæ crucis labarum gestitans, illud ad imum lectuli depanxit, sacrosque alios ritus adoratus est: quorum intelligentiam, Ogniacensem illam Virginem Spiritus Sancti interna Vnctio explicatè magis erudiebat.

Narrari etiam poterit, ad ægri scilicet latium, quod B. Lyduinæ contigit.

Cùm aliquando Virgo Lyduina, contemplationis alis, terra altiùs animum erexisset, tantum de repente terræ, terrenorumque subijt fastidium, vt mirùm quàm ardentè cum Paulo dissolui cuperet, & esse cum Christo spòso suo. Sponsæ votis sponsus annuit, & ecce tibi glorioso Dominicæ Resurrectionis die, benè manè videt Christum & Matrem eius cum Angelis Sanctisque plurimis quasi ad inusitatum aliquod spectaculum aduenisse: cælum ipsum, tot erant numero, descendisse diceres. Iacebat ipsa languebatque non tam morbi dolore, quàm Dei sui videndi desiderio, cùm ecce tibi lectuli spondam dexteram Christus, sinistram Maria occupat; partes alias

alias Angeli, alijque Cælites in coronæ modum ambiunt. *Quis tibi tunc, Virgo, cernenti talia sensus?* gaudet in sinu scilicet, rei que novitate tacita obstupescit. Sed immanè quantum aucta est admiratio, vbi in tugurioli sui meditullio, mensam paruulam adspexit, egregio peristromate conuestitam, in qua Sacrosanctæ Crucis signum affabre elaboratum, & ante illud, cereus è cera virgine, cuius lumen latè locum omnem luce meridiana clarius illustrabat. Videre erat præterea in illa mensa vasculum, sed ita clausum, vt difficulter quid in eo esset conijci posset. *Quid non sentit amor?* de odore & forma, consecrati olei pyxidem Lyduina agnouit. Tum verò gestire, & quantum attenuata dolore membra patiebantur, subsultare præ gaudio: tempus aduenire, & non procul auguratur esse, quo, oleo hic inuncta misericordiæ, oleo postmodum cælestis lætitiæ perfundatur. *Vix ô! vix iam sua gaudia differt:* vnus tamen sollicitam nõ parum angit scrupus, quis hoc tandem, triste dicam? imò dulce subeat mini-

ministerium? obibit ille, qui desideria pauperum solitus exaudire. Mirum dictu, Christus ipse vestibus indutus sacerdotalibus operi manum admouet, sensuum organa, Ecclesiastico ritu bonus pastor inungit; dein, cereum sacrum manu sua Lyduinæ manibus inserit; quæ, cum à morbo debiliores essent, quàm vt illum commodè sustinerent, matri annuit, vt illam secum adiuuet; & ne quam cærimoniarum partem omittat, osculandam ei crucem suam exhibet, verbisque melle magis melleis, ægram consolatur. Tandem, tandem boni Pastoris munere ad amissum perfunctus, promittit fore vt post duos, summum, dies, exantlatis humanæ nauigationis ærumnis ac laboribus, in æternæ beatitudinis portu lætum illud, & Cælitibus omnibus notum celeusma concinat: Alleluia, Alleluia, Alleluia.

Et dubitabimus quàm Deo gratū, quàm nobis salutare sit Extremæ Vnctionis Sacramentum, cuius cærimonijs IESVS & MARIA tantoperè delectantur?

Ijs

Ijs qui tarditati suæ, in suscipienda
 Extrema Vnctione, patrocinium pe-
 tunt à voce illa *Extrema*, quasi vsur-
 panda non sit nisi in ultimo necessita-
 tis articulo; dicat Amicus fidelis, ve-
 teribus Christianis in more olim po-
 situm, vt in Sacramentorum admini-
 stratione, Extremam Vnctionem Eu-
 charistiæ præmitterent. Probare id
 poterit ex Laurentij Suriij tomo pri-
 mo, in vita S. Guilielmi Archiepisco-
 pi Bituricensis, qui vixit tempore In-
 nocentij III. in qua sic legitur: Vn-
 ctionis Sacramentum humiliter ac de-
 uotè suscepit. Eo percepto, Sacrosan-
 ctam Eucharistiam sibi porrigi instan-
 tissimè postulavit; vt tanto itineris du-
 ce munitus, possit securiùs hostium cu-
 neos penetrare. Id ipsum habetur de
 S. Malachia in vita ipsius à S. Bernar-
 do conscripta.

Idem videtur doceri posse ex vita
 S. Ambrosij & S. Ioannis Chrysosto-
 mi, qui in extremo vitæ articulo, di-
 cuntur Eucharistiam sumpsisse, & sta-
 tim expirasse. Cur ibi nulla mentio
 Extremæ Vnctionis? antea nempe
 inuncti

inuncti fuerant quàm viaticum acciperent. Id insinuat Cardinalis Bellarminus lib. 2. de Arte benè moriendi, cap. 7.

De huius Sacramenti dignitate ac utilitate fusiùs diximus in libro nostro de Arte item benè moriendi.

C A P V T T E R T I V M.

Quo modo solari ægrum & animare debeat Amicus fidelis, in difficultatibus ac molestijs morbi tempore occurrentibus.

§. PRIMVS.

Quo modo animandus æger aduersus difficultates quas habet vt se comparet ad mortem.

BEne, prudenterq; orabat Propheeta, cùm diceret: Cùm defecerit virtus mea, ne derelinquas me. Cùm enim dolorum aculeis attritæ vires, & viuiddæ mentis acies retusa, atque adeò ratio ipsa quasi prostrata est, tū demùm
E
stygius